

Cymraeg mewn Ymarfer Proffesiynol 2
Welsh in Professional Practice 2
2025-26

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

BA2 - Darlith 7
Rhifau

Nod ac Amcanion

Aims and Objectives

- **Adolygu disgrifio**
Revision 'Oes'
- **Rhifau**
Numbers
- **Sawl / Faint o...?**
How many...?

Oes...gyda ti? *Do you have (a)...?*

Oes...gyda chi? *Do you have (a)...? (Pl)*

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Darllen a Deall

Comprehension

- Athro:** Nesaf byddwn ni'n paentio llun. Pwy sy'n cofio Meirion Jones, yr arlunydd?
- Plant:** Fi!
- Athro:** Heddiw, byddwn ni'n paentio llun fel Meirion Jones. Ydych chi'n barod?
- Plant:** Ydyn!
- Athro:** Oes ffedog gyda chi?
- Plant:** Oes!
- Athro:** Oes papur gyda chi?
- Plant:** Oes!
- Athro:** Oes brwshys gyda chi?
- Plant:** Oes!
- Athro:** Oes dŵr gyda chi?
- Plant:** Nac oes.
- Athro:** O diar, wel, ewch i nôl dŵr os gwelwch yn dda. Oes problem Mali?
- Mali:** Oes, does dim paent coch gyda fi, a dw i eisiau paentio tîm pêl-droed Cymru.
- Athro:** Dim ots, Mali. Dyma ti.

sgwrs

Darllen a Deall

Tasg Darllen a Deall

Find the following sentences in the conversation and write them in Cymraeg underneath.

1. Do you have paper?
2. I don't have red paint.
3. Today, we will be painting a picture....
4. Do you have paper?
5. Next, we will be painting a picture...
6. I want to draw a picture of the Wales football team.
7. Who remembers Meirion Jones?
8. No.
9. Yes!
10. Are you ready?
11. Here you are.
12. Do you have water?
13. Is there a problem?
14. Do you have brushes?
15. Go and get water please.

Athro: Nesaf byddwn ni'n paentio llun. Pwy sy'n cofio Meirion Jones, yr arlunydd?
Plant: Fi!
Athro: Heddiw, byddwn ni'n paentio llun fel Meirion Jones. Ydych chi'n barod?
Plant: Ydyn!
Athro: Oes ffedog gyda chi?
Plant: Oes!
Athro: Oes papur gyda chi?
Plant: Oes!
Athro: Oes brwshys gyda chi?
Plant: Oes!
Athro: Oes dŵr gyda chi?
Plant: Nac oes.
Athro: O diar, wel, ewch i nôl dŵr os gwelwch yn dda. Oes problem Mali?
Mali: Oes, does dim paent coch gyda fi, a dw i eisiau paentio tîm pêl-droed Cymru.
Athro: Dim ots, Mali. Dyma ti.

sgwrs

Athro: Bore da blant! Sut ydych chi heddiw?

Plant: Bore da! Da iawn, diolch!

Athro: Sut wyt ti, Nel?

Nel: Dw i'n fendigedig, diolch.

Athro: O da iawn, Nel! Sut mae'r tywydd heddiw?

Nel: Mae hi'n oer.

Athro: Ydy hi'n bwrw eira?

Nel: Nac ydy. Ond roedd hi'n bwrw eira ddoe.

Athro: Oedd! Nawrte. Beth ydy'r dyddiad heddiw, blant?

Hari: Ionawr y seithfed. Mae hi'n ddydd Llun.

Athro: Ydy wir, Hari. Diolch yn fawr. Iawn te! Pwy sy'n barod?
Nod y wers heddiw ydy dysgu am Awstralia. Sut
mae'r tywydd yn Awstralia heddiw?!

sgwrs

Si

Athro: Bore da blant! Sut ydych chi heddiw?

Plant: Bore da! Da , diolch!

Athro: Sut ti, Nel?

Nel: i'n fendigedig, diolch.

Athro: O da iawn, Nel! Sut mae'r tywydd .

Nel: Mae hi'n .

Athro: Ydy hi'n bwrw eira?

Nel: ydy. Ond roedd hi'n bwrw eira ddoe.

Athro: Oedd! Nawrte. ydy'r dyddiad heddiw, t?

Hari: Ionawr y seithfed. Mae hi'n ddydd Llun.

Athro: Ydy wir, Hari. Diolch yn fawr. Iawn te! sy'n barod?

Nod y wers heddiw ydy dysgu Awstralia. Sut
mae'r tywydd Awstralia heddiw?!

sgwrs

Si

Athro: Bore da blant! Sut chi heddiw?

Plant: Bore da! Da iawn, diolch!

Athro: Sut wyt ti, Nel?

Nel: Dw i'n , diolch.

Athro: O da iawn, Nel! Sut tywydd heddiw?

Nel: Mae hi'n oer.

Athro: Ydy hi'n bwrw ?

Nel: ydy. Ond roedd hi'n bwrw eira ddoe.

Athro: Oedd! Nawrte. Beth ydy'r heddiw, blant?

Hari: y seithfed. Mae ddydd Llun.

Athro: Ydy wir, Hari. Diolch yn fawr. Iawn te! Pwy sy'n barod?

 y wers heddiw ydy ou am Awstralia. Sut mae'r tywydd yn Awstralia heddiw?!

sgwrs

Si

Athro: Bore da blant! Sut ydych chi heddiw?

Plant: Bore da! Da iawn, 😊!

Athro: Sut wyt ti, Nel?

Nel: 😊i'n fendigedig, diolch.

Athro: O da iawn, Nel! Sut 😊 tywydd heddiw?

Nel: Mae hi'n oer.

Athro: Ydy hi'n bwrw eira?

Nel: 😊 ydy. Ond r 😊 hi'n bwrw eira ddoe.

Athro: Oedd! Nawrte. Beth ydy'r 😊 heddiw, blant?

Hari: Ionawr y 😊 d. Mae 😊 ddydd Llun.

Athro: Ydy wir, Hari. Diolch yn fawr. Iawn te! Pwy sy'n barod?

Nod y wers heddiw ydy 😊u am Awstralia. Sut
😊r tywydd yn Awstralia heddiw?!

sgwrs

Rhifau

Numbers

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Mwy o rifau...

More numbers

20

30

40

50

60

70

80

90

100

Mwy o rifau ...

11	un deg un
12	un deg dau
13	un deg tri
14	un deg pedwar
15	un deg pump
16	un deg chwech
17	un deg saith
18	un deg wyth
19	un deg naw
20	dau dd eg

30	tri deg
40	pedwar deg
50	pum deg
60	chwe deg
70	saith deg
80	wyth deg
90	naw deg
46	pedwar deg chwech
59	pum deg naw
63	chwe deg tri

100	cant
200	dau g ant
300	tri ch ant
400	pedwar cant
500	pum cant
600	chwe ch ant
700	saith cant
800	wyth cant
900	naw cant
1000	mil

Mwy o rifau

More numbers

1,000

Mil

1,000,000

Miliwn

Rhifau Benywaidd

Feminine Numbers

Yn y Gymraeg mae gan rai rhifau ffurf wrywaidd a ffurf fenywaidd.
In Welsh some numbers have a masculine version and a feminine version.

Gwrywaidd *Masculine*

Benywaidd *Feminine*

	un		un
2	dau	←→	dwy
3	tri	←→	tair
4	pedwar	←→	pedair
	pump		
	chwech		
	saith		
	wyth		
	naw		
	deg		

Treiglo ar ôl rhifau

Mutating after numbers

Y Treigladd Meddal

p	t	c	b	d	g	ll	m	rh
								
b	d	g	f	dd	-	l	f	r

Un

un

un + enw gwrywaidd + DIM treigladd

bachgen	un bachgen
disgybl	un disgybl
plentyn	un plentyn
tabl	un tabl

un + enw benywaidd + treigladd meddal (p, t, c, b, d, g, ll, m, rh)

merch	un f erch
cadair	un g adair
llaw	un llaw
taflen	un tabl

Gweithgaredd 1

Defnyddiwch ‘un’ gyda’r geiriau yma. Cofiwch dreiglo enwau benywaidd unigol.

Use ‘un’ with these words. Don’t forget to treiglo feminine singular nouns.

llygoden	gwely
llyfr	mwnci
ci	cath
tŷ	desg
afal	pensil

Dau / Dwy + Treigladd Meddal

Two + Soft Mutation

‘dau’ neu ‘dwy’?

dau + enw gwrywaidd + treigladd meddal

(p, t, c, b, d, g, ll, m, rh)

bachgen	dau f achgen
disgybl	dau dd isgybl
plentyn	dau b lentyn
tabl	dau d abl

dwy + enw benywaidd + treigladd meddal

(p, t, c, b, d, g, ll, m, rh)

merch	dwy f erch
cadair	dwy g adair
llaw	dwy l aw
taflen	dwy d aflen

Rheol: Mae enwau'n
treiglo'n feddal ar ôl y
rhifolion 'dau' a 'dwy'.

Fideo Treiglad Meddal: 'Dau' a 'Dwy'
<https://www.youtube.com/watch?v=rVENuevjEX4>

Gweithgaredd

Defnyddiwch ‘**dau**’ neu ‘**dwy**’ yn lle ‘y’ gyda’r geiriau yn y golofn ar y chwith. Cyfieithwch y golofn ganol i’r Saesneg.

Use ‘dau’ or ‘dwy’ instead of ‘y’ with the words in the middle column. Translate the middle column into English.

Yr Enw	Dau / Dwy?	Saesneg
y ci	<i>dau gi</i>	<i>two dogs</i>
y llygoden	<i>dwy lygoden</i>	
y bont		
y tŷ		
y dant		
y gwely		
y mochyn		
y rheolwr		
y peth		
y fisgeden		
y ferch		
y gath		
y dref		
y rhaglen		
y ddinas		
y bys		
y wlad		
y llyfr		

Gweithgaredd

Yr Enw	Dau / Dwy?	Saesneg
y ci	dau gi	two dogs
y llygoden	dwyr lygoden	two mice
y ferch	dwyr ferch	two girls
y tŷ	dau dŷ	two houses
y gath	dwyr gath	two cats
y gwely	dau wely	two beds
y mwnci	dau fwnci	two monkeys
y pennaeth	dau bennaeth	two head teachers
y desg	dwyr ddesg	two desks
y gacen	dwyr gacen	two cakes

‘tri’ neu ‘tair’?

tri + enw gwrywaidd + treigladd laes
(p, t, c)

plentyn	tri ph lentyn
tabl	tri th abl
cerdyn	tri ch erdyn
coleg	tri ch oleg

tair + enw benywaidd + DIM treigladd

merch	tair merch
cadair	tair cadair
pêl	tair pêl
taflen	tair taflen

‘pedwar’ neu ‘pedair’?

**pedwar + enw gwrywaidd +
DIM treigladd**

plentyn	pedwar plentyn
tabl	pedwar tabl
cerdyn	pedwar cerdyn
coleg	pedwar coleg

**pedair + enw benywaidd +
DIM treigladd**

merch	pedair merch
cadair	pedair cadair
pêl	pedair pêl
taflen	pedair taflen

Ydych chi'n cofio?

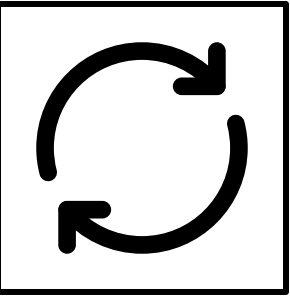
Yn Gymraeg, numbers are followed by a **singular noun** (not plural as in English), e.g.

dau afal
tri llyfr
pedwar pensil

two apples
three books
four pencils

cŵn (eg)

dau gi

tri chi

pedwar ci

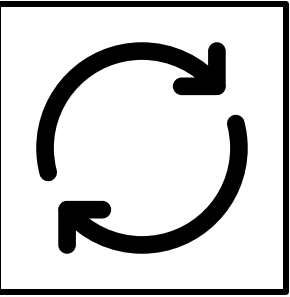

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

cathod (eb)

dwy **g**ath

tair cath

pedair cath

Help Llaw

Gwrywaidd	Benywaidd
1 un + DIM treigladd	1 un + treigladd meddal
2 dau + treigladd meddal	2 dwy + treigladd meddal
3 tri + treigladd llaes	3 tair + DIM treigladd
4 pedwar + DIM treigladd	4. pedair + DIM treigladd
y + enw gwrywaidd = DIM treigladd	y + enw benywaidd = treigladd meddal

Cwblhewch y tabl canlynol:

Complete the following table:

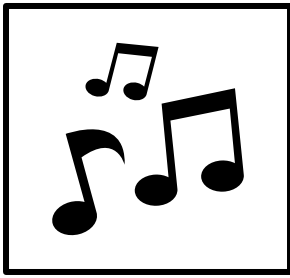

enw	gwr / ben	1	2	3	4
bachgen	eg				
ysgol	eb				
llyfr			dau <u>l</u> yfr		
merch		un <u>f</u> erch			
dosbarth				tri dosbarth	
bwrdd					
desg					
gwers					pedair gwers

Caneuon rhif

Number songs

Tasg i'r Portffolio

Tasg Llafar 2: Sylfaen A2

Choose a song about numbers and record and audio clip of yourself and the children singing the song with the children. You could do this during registration to drill/practice numbers with the children.

Un bys, dau fys:

<https://youtu.be/wkUAZgEnh5c?feature=shared>

Clap, clap, 1,2,3:

<https://youtu.be/JhxD1fXFx0c?feature=shared>

Clap, clap, 1,2,3:

<https://youtu.be/GIYDTyp1-e4?feature=shared>

5 crocodeil

https://youtu.be/_NtlwwGUFI?feature=shared

Cân rhif Cyw:

<https://youtu.be/4DleEElpjmo?feature=shared>

Sawl ...? / Faint o ...? *How many ...?*

Sawl?

We use '**sawl**' with the singular, e.e.

Sawl **plentyn** sy yn y dosbarth?

Faint o?

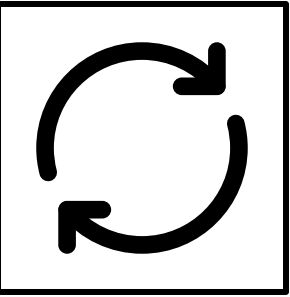
We use '**faint + o**' with the plural, e.e.

Faint o **blant** sy yn y dosbarth?

Sawl + enw unigol

(singular noun)

Sawl

llyfr

sy

ar y

silff?

pensil

bwrdd?

llun

wal?

afal

yn y

fasged?

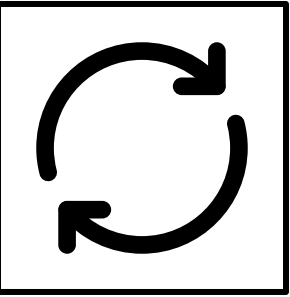
cyfrifiannell

yn y

drôr?

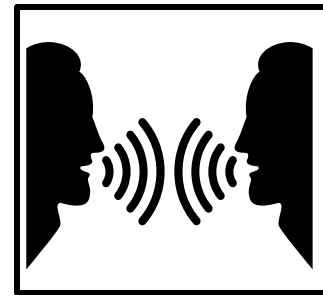
Faint o + treigladd meddal + enw lluosog (plural noun)

Faint o	l yfrau	sy	ar y	silff?
	b ensiliau			bwrdd?
	l uniau			wal?
	a falau		yn y	f asged?
	g yfrifianellau		yn y	drôr?

Mae hi'n amser ymarfer!

Gofynnwch gwestiynau
am y gwrthrychau yn y
llun gan ddefnyddio
'Sawl?' a 'Faint o?'.

*Ask questions about the
objects in the picture using
'Sawl?' and 'Faint o?'.*

Sawl ... sy ...?
Faint o ... sy ...?

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Mwy neu Lai

More or Less

Mwy neu Lai

(More or Less)

Beth ydy <i>What is</i>	deg yn <i>ten</i>	fwy na <i>more than</i>	dau ddeg?
	un yn	fwy na	chwech?
	tri yn	fwy na	saith deg?
Beth ydy	dau yn	llai na <i>less than</i>	wyth?
	pump yn	llai na	deg?

Beth ydy un yn **fwy** na....?

Beth ydy un yn **llai** na....?

nag + llafariad

nag wyth

na + T.Ll.

na phump

Gwerth Lle

Place Value

cannoedd	hundreds
degau	tens
digid, digidau (g)	digit, digits
miloedd	thousands
unedau	units

odrif / eilrif

Gwerth Lle

Place Value

Ysgrifennwch y rhifau isod mewn geiriau.

In Welsh, write the numbers below in words.

1 4,235,225

2. 7,369,890

3. 6,521,472

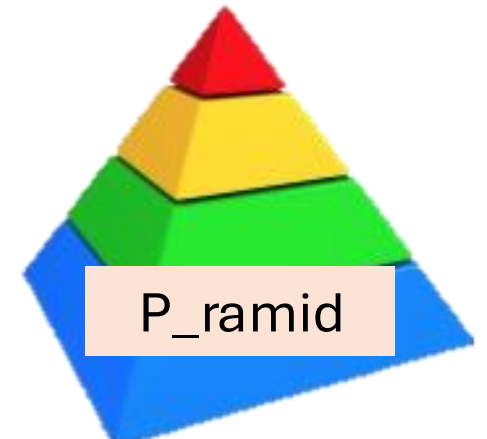
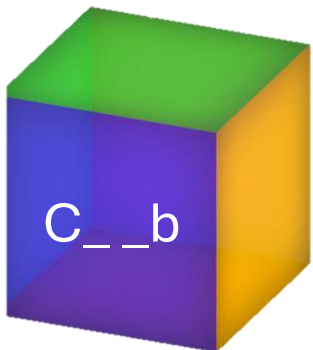
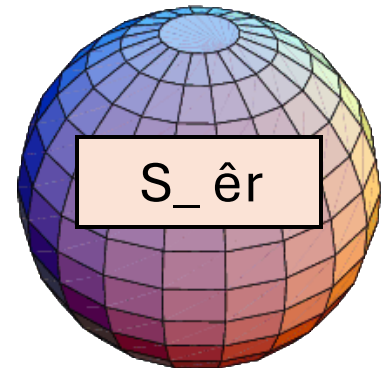
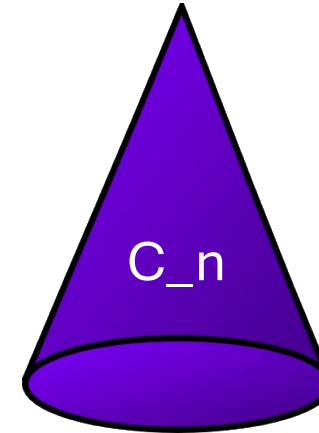
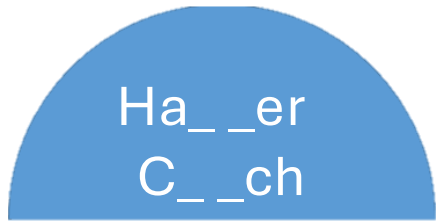
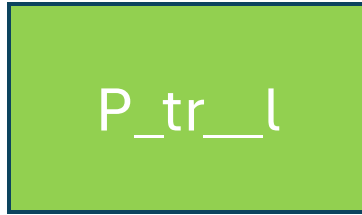
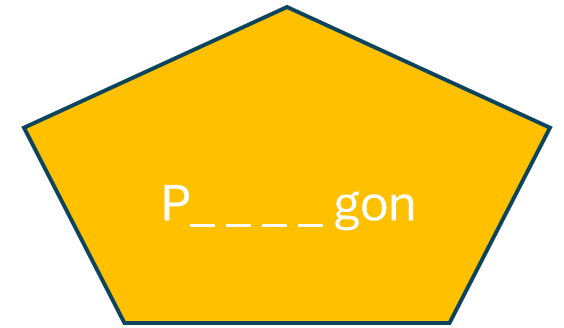
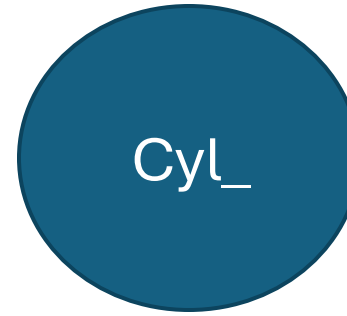
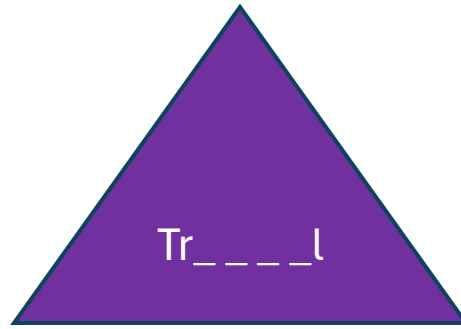
4. 2,321,989

5. 8,458,345

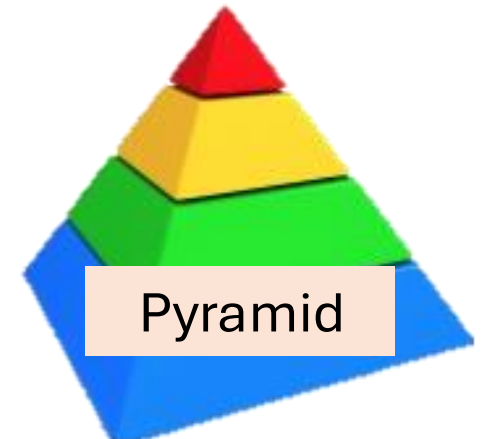
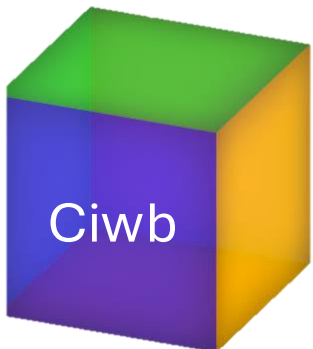
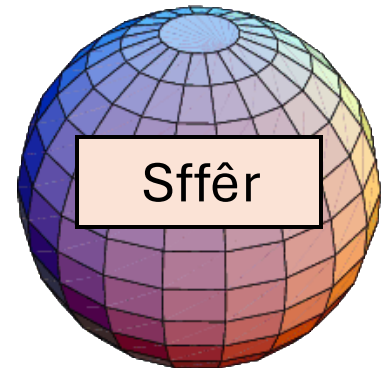
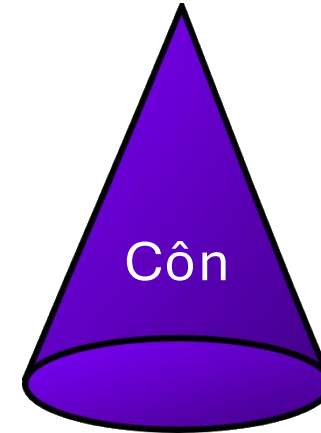
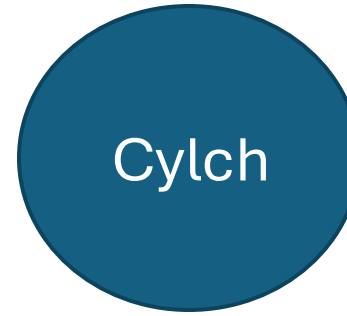
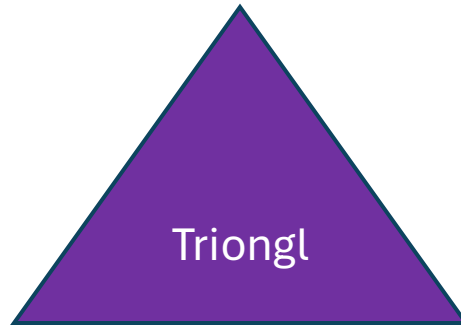
Siapiau

Fill in blanks

Siapiau

Atebion / *Answers*

Mwy o rifau ...

11	un deg un
12	un deg dau
13	un deg tri
14	un deg pedwar
15	un deg pump
16	un deg chwech
17	un deg saith
18	un deg wyth
19	un deg naw
20	dau dd eg

30	tri deg
40	pedwar deg
50	pum deg
60	chwe deg
70	saith deg
80	wyth deg
90	naw deg
46	pedwar deg chwech
59	pum deg naw
63	chwe deg tri

100	cant
200	dau g ant
300	tri ch ant
400	pedwar cant
500	pum cant
600	chwe ch ant
700	saith cant
800	wyth cant
900	naw cant
1000	mil

Tasgau Ychwanegol

Beth ydy'r rhifau yma?

What are these numbers?

• 23	• 67	• 17
• 58	• 39	• 83
• 72	• 45	• 100

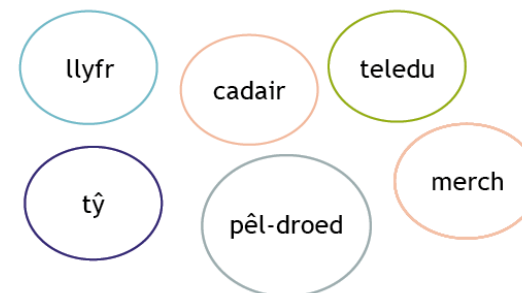
Ysgrifennwch yr ymadroddion mewn geiriau. Cofiwch y treigladau.

Write the phrases in words. Remember the mutations.

- 1 dyn
- 9 ceffyl
- 35 plentyn
- 3 ystafell
- 6 gêm
- 100 gram
- 5 cyfrifiadur
- 4 gwers
- 1 cath
- 6 cystadleuaeth
- 3 car

I chwarae'r gêm, bydd angen dis (1 - 6) a dis sbwng. Rhowch y geiriau/lluniau yma yn y dis sbwng.

To play the game you will need a dice (1 - 6) and a sponge dice. Put the words/pictures into the dice.

Taflwch y ddau ddis. *Throw the dice.*

Beth sy gennych chi? *What have you got?*

Enghreifftiau

2 + cadair = dwy gadair

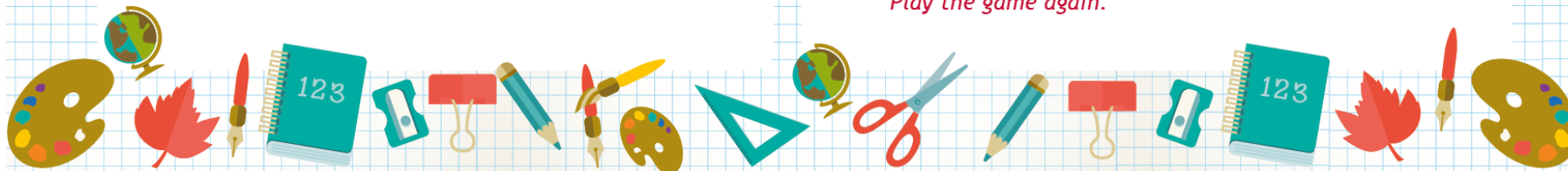
3 + merch = tair merch

Nawr, rhowch chwe gair newydd yn y dis sbwng

Chwaraewch y gêm eto.

Now, put six new words in the sponge dice.

Play the game again.

Da iawn chi!

Daliwch ati!

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru